

Hodnocení diplomové práce

Jméno studenta:	Marek Suchánek
Název práce:	Morální status embrya v perspektivě morální difference mezi human being a human person
Druh práce:	Magisterská
Hodnotil:	Doc Mgr. Marek Petrů, Ph.D.
Druh hodnocení:	Hodnocení oponenta
Datum:	8.6. 2016

Stupeň hodnocení:	A 1 Výborně	B 1- výborně mínus	C 2 velmi dobře	D 2- velmi dobře mínus	E 3 dobře	F 4 nevyhověl
	☐	☒	☐	☐	☐	☐

Dílčí hodnocení:

Hodnocení (+)	Stupnice						Hodnocení (-)
	A	B	C	D	E	F	
Probíhaly konzultace *	☐	☐	☐	☐	☐	☐	Neprobíhaly konzultace
Znalost literatury k tématu	☒	☐	☐	☐	☐	☐	Neznalost literatury k tématu
Kriticky hodnotí zdroje	☒	☐	☐	☐	☐	☐	Nehodnotí použité zdroje
Dobrá struktura textu	☒	☐	☐	☐	☐	☐	Nevyhovující struktura textu
Argumentuje logicky správně	☐	☒	☐	☐	☐	☐	Neargumentuje logicky správně
Ucelený úvod a závěr	☒	☐	☐	☐	☐	☐	Nedostatečný úvod a závěr
Správný vědecký aparát	☒	☐	☐	☐	☐	☐	Nesprávný vědecký aparát
Kvalitní jazykové podání	☐	☒	☐	☐	☐	☐	Nekvalitní jazykové podání

* Vyplňuje jen vedoucí práce.

Kontrola plagiátorství:

Práce byla zkontrolována v systému **STAG theses.cz** proti plagiátorství se závěrem: práce není plagiát.

Slovní hodnocení:

Dumání o morálním statutu embrya patří k oblíbeným tématům studentských prací. K četbě práce Marka Suchánka jsem proto přistupoval bez valného nadšení očekávaje obligátní učebnicovou analýzu argumentů dvou základních pozic v této debatě, jimiž jsou ontologický personalismus a empirický funkcionalismus. Ovšem hned při čtení prvních stránek Suchánkovi práce jsem zpozorněl a uvědomil si, že tato diplomová práce se z průměru vymyká.

Pozoruhodný je již samotný deklarovaný cíl díla. Autorovi nejde ani tak o samoučelnou a většinou bezvýhodnou analýzu argumentů jednotlivých pozic, ale o „argumentační podložení našeho současného zacházení s lidskými embryi“ (s. 9). Jak totiž diplomant konstatuje hned v úvodu, zatímco česká legislativa neuděluje embryím do sedmého dne vývoje jakýkoliv morální status, odborníci na etiku publikující v České republice o této problematice ve své většině prosazují názor, že „lidské embryo je vyvíjející se lidská bytost, která si zaslouží stejný respekt, jakého se dostává lidským bytostem v pozdějších fázích vývoje“ (s. 7) a proponují tudíž jakousi legislativní revoluci s poměrně dalekosáhlými praktickými důsledky.

Diplomantova práce je rozdělena na tři kapitoly. V první čtenáře uvádí do problematiky, stručně připomíná relevantní fakta z oblasti embryologie a výzkumu lidských embryonálních kmenových buněk a načrtává základní morální pozice v této oblasti, přičemž specifikuje pozici svou a přibližuje metodu svého výzkumu.

V kapitole druhé dále analyzuje ony dvě základní argumentační strategie (ontologický personalismus a empirický funkcionalismus) a činí tak způsobem velmi poučeným a neučebnicovým opírajíc se téměř výlučně o literaturu zahraniční provenience.

Na konci kapitoly druhé a v kapitole třetí se pak pokouší o formulování vlastní pozice, kterou nazývá „pracovní kritérium osobnosti“ (s. 67) a rozvíjí úvahy o diferenci mezi pojmem *morální status* vs. *morální hodnota*.

Práce je psaná jednoduchým a čtivým jazykem, má deklarovaný cíl, zdůvodněný závěr, koherentní strukturu, správně vedený poznámkový aparát, opírá se o relevantní extenzivní cizojazyčné zdroje. Autor argumentuje precizně a přesvědčivě. Po formální stránce bych snad vytknul jen zanedbání korektur – v díle jsem našel, aniž jsem hledal, řadu překlepů.

Jakkoli je práce bohatá na možné náměty k debatě, omezím se zde jen na jeden bod, který považuji za nejdůležitější. Autor v práci sympatizuje s určitou verzí empirického funkcionalismu, s pozicí tzv. „dispozicionismu“, podle kterého neztratíme naše označení osoby, i když aktuálně nepoužíváme osobu-činící charakteristiky, které ale máme „potencionálně k dispozici“, jako například vědomí v non-REM spánku. Diplomant se tak snaží uniknout extrémnímu důsledku empirického funkcionalismu, podle jehož některých verzí by neměli právo na život třeba novorozenci. Ani to však pro apologii současného právního stavu, kdy značné míry ochrany požívají i bytosti, které nejsou osobami ani dispozičně, nestačí. Suchánek proto zavádí koncept „vnitřní morální hodnoty“ (s. 71). Pokud nějaká entita (i když není osobou) má vnitřní morální hodnotu, zavazuje nás tím k povinnostem vůči ní. Vnitřní morální hodnotu mají podle diplomanta například embrya, a to na

rozdíl od morální hodnoty vnější nikoli proto, že bychom jim ji přiřknuli, ale proto, že jsou to „rané vyvíjející se lidské bytosti“ (s. 78), které mají „zájem 2“ vyvinout se v osobu vlastníci osobu-činící charakteristiky (s. 72). Nejedná se zde však o návrat esencialismu se všemi jeho důsledky? Proč by měl být neosobní „zájem 2“ lidského embrya vyvinout se do osoby důležitější, než neosobní zájem 2 kamene nebýt rozdrčen na štěrky? Podobnou vnitřní hodnotou totiž argumentuje třeba i „hlubinná ekologie“, která požaduje morální zohlednění pro přírodu jako takovou. Svá práva mají mít i stromy a dokonce i kameny. Podle zastánců tohoto směru je třeba uzavřít s Přírodou „novou smlouvu“, v níž bude kosmos figurovat jako subjekt práva, který vyžaduje ochranu před škodlivým druhem homo sapiens. Má totiž sám o sobě a v sobě nezastupitelnou vnitřní hodnotu.

Hodnocení je však vždy aktivita subjektu. Neupadá autor do performativního rozporu, když zapomíná, že je to právě on jakožto subjekt-osoba, kdo valorizuje různé objekty a ne naopak, a že je nemožné abstrahovat od tohoto subjektivistického momentu a projektovat tak do objektu jakousi „vnitřní hodnotu“? Osoba se samozřejmě může rozhodnout přiznat určitý respekt i neosobám, jako jsou embrya, živočichové, přírodní rezervace nebo kulturní památky. Ty však zůstanou pouze objekty a ne subjekty práva.

Suchánková práce, jako každá dobrá práce, plodí řadu otázek a námětů k debatám. Je však mimo možnost tohoto posudku je všechny formulovat. Některé další rozvedu verbálně až při obhajobě. Nyní se pouze omezím na konstatování, že autorovo dílo splňuje veškeré požadavky kladené na práci diplomovou, **doporučuji ji k obhajobě** a hodnotím (především kvůli zmíněným pravopisným chybám) stupněm **B**.

V Kunčicích pod Ondřejníkem 8.6. 2016

doc Mgr. Marek Petrů, Ph.D.